

Vergaderjaar 2010–2011

31 300

Monitoring verwerving Joint Strike Fighter

Nr. 22

BRIEF VAN DE ALGEMENE REKENKAMER

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 26 april 2011

Hierbij treft U aan een erratumpagina, behorende bij ons rapport Monitoring vervanging F-16. Stand van zaken december 2010; onder andere ontwikkelingen Joint Strike Fighter (Tweede Kamer, vergaderjaar 2010–2011, 31 300, nr. 21, p. 41).

Algemene Rekenkamer,

Gerrit de Jong,
wnd. president

dr. Ellen M.A van Schoten RA,
secretaris

Afdrachten en royalty's

[ERRATUM] Per 31 december 2009 is uit de ontwikkelfase (SDD) en de LRIP-fase in de productiefase voor \$ 806 miljoen aan orders ontvangen (zie tabel 3). Dit betreft \$ 471 miljoen aan definitieve orders; \$ 380 miljoen uit de ontwikkelfase en \$ 91 miljoen uit de productiefase. Over omzet behaald in de ontwikkelfase is geen afdracht verschuldigd. In onderstaande tabel is de orderontwikkeling en (potentiële) afdracht opgenomen.

Tabel 3 Overzicht potentiële afdrachten industrie
Stand 31 december 2009, in lopende prijzen

	SDD	LRIP	Potentiële afdrachten t/m 2052 in \$ miljoen	Ontvangen afdrachten t/m september 2010 in € miljoen
Definitieve orders	380	91	91 x 2% = 1,82	0,48
Voorlopige orders		335	335 x 2% = 6,7	-
Totalen	380	426	426 x 2% = 8,52	0,48

Bron: (Defensie, 2010) en (Defensie en EZ, 2010)

[EINDE ERRATUM]

Er wordt JSF-gerelateerde productieomzet behaald vanaf 1 juli 2008. Het Ministerie van EL&I heeft in totaal € 483 726,74 ontvangen over 2008 en 2009. Het gaat om vijf bedrijven. Er zijn volgens het Ministerie van EL&I geen wanbetalers. Als dat wel het geval zou zijn, zou het ministerie via de rechter nakoming moeten afdwingen. In de MFO is namelijk geen sanctiebeleid opgenomen; het is een privaatrechtelijke overeenkomst. Het is overigens voor deelnemende bedrijven niet mogelijk om de afdrachten als kosten door te berekenen in hun offertes, zie kader.

Afdrachten doorberekenen in kostprijsberekening offerte

De Amerikaanse overheid heeft strikte regelgeving voor toegestane kosten in de militaire industrie. De Amerikaanse overheid stelt deze eisen aan de leverancier waar zij inkoopt, zoals Lockheed Martin. Als Lockheed Martin een onderaannemer inschakelt, gelden de regels ook voor die onderaannemer, ongeacht of die uit de Verenigde Staten of een ander land komt. De bedrijven die meedingen voor JSF-werk moeten zeer uitgebreide offertes indienen en alle kostenposten toelichten. Zo schrijft de Amerikaanse overheid voor welke kosten mogen worden doorberekend en zijn er voor alle toegestane kosten regels voor marges en relatief gewicht in de kostprijs. Zowel Stork als Dutch Aero hebben de mogelijkheden verkend om het percentage aan de Staat af te dragen omzet op te nemen als kosten in de kostprijsberekeningen. Zij hebben hier vanaf gezien omdat Lockheed Martin aangaf deze kosten te zullen doorbelasten aan de Nederlandse overheid.

Nederlandse projecten (bilaterale fondsen)

De Nederlandse bijdrage voor de ontwikkelfase bedraagt \$ 800 miljoen (zie § 2.1.1). Bij de start van de deelname is Nederland met de Verenigde Staten overeengekomen dat Nederland \$ 50 miljoen van deze ontwikkelingsbijdrage direct mag besteden aan Nederlandse projecten (de zogenoemde bilaterale fondsen). In de overeenkomst zijn drie momenten aangewezen waarop delen hiervan moeten zijn verplicht of besteed. Als Nederland op die momenten het overeengekomen deel niet heeft besteed, vervalt het restant direct aan de Verenigde Staten.